

Societat

REPRODUCCIÓ ASSISTIDA

Donació d'òvuls i esperma (per fi) amb control

El ministeri de Sanitat posarà en marxa un registre de donants aquest estiu, amb 20 anys de retard

LARA BONILLA
BARCELONA

És una reivindicació històrica dels centres de reproducció assistida: un registre de donants d'òvuls i esperma estatal que serveixi per identificar tant les persones que donen de manera altruista –tot i que reben una compensació econòmica– com el destí d'aquestes mostres. Ara no és possible, ja que no existeix un registre únic per compartir informació i cada clínica té els seus propis arxius. Amb vint anys de retard, però, el registre de donants de gàmetes entrarà en funcionament al juliol. Així ho va confirmar la responsable tècnica de reproducció humana assistida del ministeri de Sanitat, Marta Cortés, durant una jornada amb professionals celebrada dijous a l'Hospital Universitari Dexeus.

Davant d'una audiència formada per especialistes en reproducció, Cortés va explicar que en el Sistema d'Informació de Reproducció Humana Assistida (SIRHA) també es registraran els embrions obtinguts, així com els fills nascuts de cada donant. La llei de reproducció assistida diu que el nombre de fills nascuts per donant no pot ser superior a sis. Ara, sense un registre unificat, les clíniques poden retirar les mostres quan un donant seu arriba a aquesta xifra, però no poden controlar si ha donat en altres centres s'han de refiar de la paraula del donant. No obstant, els experts minimitzen els riscos de consanguinitat i asseguren que la importància del registre rau en el fet que, per fi, es podrà garantir la traçabilitat de les mostres, ja que a cada una se li assignarà un codi únic. "Si, per exemple, es detecta que un nen fruit d'una donació ha nascut amb un problema genètic atribuïble al donant, ràpidament s'avisarà per retirar-ne totes les mostres. Aquest sistema de biovigilància ja existeix, però sense un registre, com saps qui les té?", pregunta l'embrióloga de Dexeus i presidenta de l'Associació per a l'Estudi de la Biologia de la Reproducció (Asebir), Montserrat Boada. "O si es detecta que unes mostres estan contaminades, ¿com les retires si no saps d'on venen ni on van?", afegeix.

El fet de poder compartir informació entre clíniques –Espanya és el país d'Europa amb més centres de reproducció assistida– també estalviarà temps i proves duplicades. "Els bancs podran veure les avaluacions dels donants fetes en altres centres i els certificats d'identitat", va expli-

Tubs amb mostres preparades per al seu emmagatzematge. GETTY

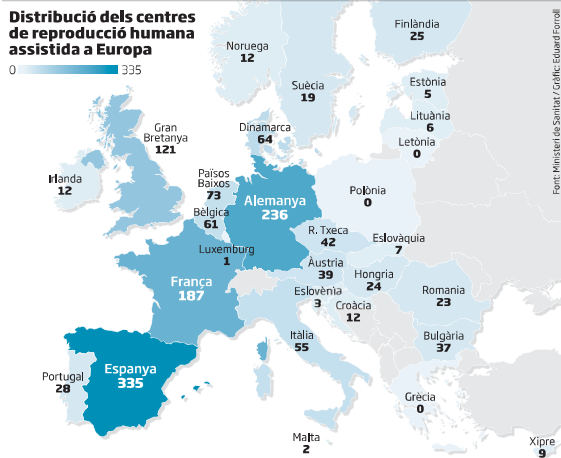
car Cortés. Estan excloses de les donacions les persones amb antecedents familiars de malformacions i malalties genètiques.

Cada cop hi ha més mobilitat de les mostres entre països, per la qual cosa la posada en marxa d'un registre és cada cop més necessària. De fet, Europa ja té una directiva que obliga a identificar amb un codi únic totes les mostres de teixits i cèl·lules distribuïdes a la Unió Europea. "Fins que el registre estatal no estigui en marxa no podem fer servir el codi únic europeu, que, segons les directives, hauríem d'estar utilitzant des de l'abril. Ja fem tard", reconeix Boada. El novembre és el termini màxim per implantar-lo. "Confio que quan arribi el novembre Espanya tingui els deures fets", diu Boada. La primera llei de reproducció assistida del 1988 ja recollia la necessitat de crear un registre –la Gran Bretanya i Portugal, amb menys clíniques, ja en tenen–, però ni llavors ni amb la segona llei del 2006 s'ha fet. L'objectiu, a la llarga, és que existeixi també un registre de donants d'àmbit europeu. La base de dades estatal hauria d'estar operativa des de l'abril, però Cortés va reconèixer que l'endarreriment en l'aprovació dels pressupostos generals de l'Estat va frustrar-ho. Ara sembla que va de debò i, segons el calendari amb què treballa el ministeri, al juny es faran les proves pilot i al juliol entrarà en funcionament.

Donants d'esperma, màxim 45 anys

Les clíniques de reproducció assistida accediran al registre amb un certificat digital i el donant es podrà registrar des de casa però haurà d'anar sempre a un centre acreditat a fer la donació. "A cada donant se li assignarà un codi enllaçat amb el seu DNI", va explicar Cortés en la jornada.

Els donants només podran donar en un banc d'esperma o d'òvuls al mateix temps i, tot i que el límit de processos d'estimulació s'ha fixat en sis, Cortés explica que els límits "podrien canviar". No hi ha consens en el límit de donacions i les societats científiques volen pressionar per aixecar el límit de sis fills per donant, ja que consideren que és un nombre "arbitrari" que es va decidir fa vint anys "sense cap evidència científica". La posada en marxa del registre també servirà per actualitzar algunes de les condicions de les donacions. L'edat màxima per al donant de semen es fixa en 45 anys (i no 50 com ara) i per a les donants d'òvuls es manté en 35 anys.

PROHIBIR LA MATERNITAT SUBROGADA

El Comitè de Bioètica d'Espanya (CBE) va demanar ahir prohibir la maternitat subrogada o *ventre de lloguer*. Considera que tot contracte de gestació comporta explotació

de la dona i perjudica els interessos del menor. L'organisme va assegurar que hi ha "raons sòlides per rebutjar la maternitat subrogada" i va defensar-ne la "prohibició

universal". El CBS vol, a més, que es doti de "veritable eficàcia legal la nul·litat" de contractes de maternitat subrogada de ciutadans espanyols tramitats a l'estranger.

ENSENYAMENT

La denúncia dels llibres de text prové d'un sindicat fantasma

El ministeri diu ara que n'investigarà els continguts en totes les comunitats

PERE TORDERA

Anna Veiga

DIRECTORA DEL CENTRE DE RECERCA DEL SERVEI DE REPRODUCCIÓ ASSISTIDA DE L'INSTITUT DEXEUS

"Hem estat en fals durant molts anys"

L.B.
BARCELONA

Anna Veiga, un dels referents en reproducció assistida, qualifica "d'insòlit" el fet que encara no hi hagi un registre de donants.

Espanya és el país amb més clíniques de reproducció assistida d'Europa i, en canvi, no hi ha un registre. Com és possible?

Perquè la reproducció assistida ha estat deixada de la mà de Déu, no ha sigut mai un tema que hagi interessat a les autoritats sanitàries. Malgrat que Espanya és un país amb molta activitat, hem estat en fals durant molts anys. És insòlit. La primera llei de l'any 1988 ja preveia la creació d'un registre. I s'han rebut reprimendes importants de les autoritats europees perquè no s'estava complint la normativa. Si pretenem que es prenguin la nostra feina seriosament, s'han de fer coses, i el registre és el primer pas. I al darrere ha de venir el registre d'activitat dels centres.

Per què és important un registre de donants de gàmetes?

Per fer seguiment i traçabilitat del que estem fent i per intentar evitar que hi hagi homes o dones que utilitzin la donació de manera indiscriminada per guanyar-se la vida. Ara no ho podem saber.

Per què es fixa el límit en sis fills? És arbitrari. La consanguinitat acaba sent un problema relatiu perquè els cicles de reproducció assistida els fan parelles de llocs diversos i el més probable és que aquests fills no siguin de la mateixa ciutat, regió ni país.

MARIONA FERRER I FORNELLS
MADRID

¿Qui hi ha darrere de la denúncia per "adoctrinament polític" dels llibres de text catalans? Un informe de 55 pàgines ha servit a Ciutadans i Societat Civil Catalana per començar una campanya contra els seus continguts i ha fet que el govern espanyol ordeni la inspecció dels llibres de text en el conjunt de l'Estat –no només a Catalunya com va creure en un primer moment dijou el secretari d'estat– per veure com es pot "millorar la situació actual", en paraules ahir del ministre d'Educació, Íñigo Méndez de Vigo. Els autors de l'informe són tres professors –que no revelen el seu nom– del sindicat català Acció per a la Millora de l'Ensenyament Secundari (AMES), una entitat fundada el 1999 que no té cap representant a les juntes de personal ni delegat sindical entre el professorat. Ho admet a l'ARA el seu president, Antonio Jimeno, professor jubilat de biologia i teologia a l'Institut La Sedeta de Barcelona, al·legant que estan en contra dels alliberats i de les subvencions públiques que fan "perdre la independència".

Es tracta d'un sindicat integrat per menys de 500 afiliats –Jimeno no revela la xifra– i que no disposa de seu física. De fet, tant USTEC, el sindicat d'ensenyament majoritari a Catalunya, com la UGT asseguren que és una organització "irrellevant" i "gairebé inexistent" amb qui mai han compartit mobilitzacions i del qual, fins ara, no coneixien cap representant. "Parlem d'un sindicat que, com a tal, en la defensa dels treballadors, és inexistent", assegura a aquest diari el portaveu nacional d'USTEC, Ramon Font. Des de la UGT, el secretari de comunicació de la federació de serveis públics, Joan Puntí, es mostra sorprès que el ministeri s'hagi pres seriosament un "informe tan summament estúpid" i que, en canvi, no denunciés els casos a Andalusia en què es tergiversava l'execució de Lorca i la mort de l'exili de Machado [vegeu el complement].

Preocupació per la "falta de rigor"

Qui va encendre la metxa va ser el president de l'Associació Nacional d'Editors de Llibres (ANELE), José Moyano, durant una compareixença a la subcomissió que negocia un Pacte Educatiu al Congrés. Va admetre que havia de bregar amb "pressions" o "recomanacions de

Alumnes de l'Escola Carlit de Barcelona fent les proves de sisè de primària. El sindicat AMES ha denunciat continguts de llibres de text que "adoctrienen" els nens. PERE VIRGILI

Resposta Méndez de Vigo veu preocupant que es "tergiversi la història"

Catalunya El Síndic busca aclarir si el govern espanyol vol dictar els currículums

tot tipus" de les comunitats autònomes. Ho va fer en resposta a una pregunta de Ciutadans, que ha fet seu l'informe d'AMES.

Va ser aquesta denúncia de Moyano la que va provocar que el ministeri mobilitzés l'Alta Inspecció per mirar què passa a totes les comunitats i fer-ne un informe que, en un primer moment, semblava que es faria només a Catalunya. Ahir el ministre va subratllar que es farà arreu de l'Estat. "Quan estigui acabat l'informe veurem en què es tradueixen les denúncies i de quina manera s'actua, però em preocupa que hi hagi 17 llibres diferents de matemàtiques i falta de rigor o tergiversació de la història", va dir ahir.

L'objectiu d'AMES és aconseguir que el govern espanyol torni a exigir la supervisió prèvia dels llibres per part de l'administració, que es va suprimir el 2002. El Síndic de Greuges, Rafael Ribó, va obrir una investigació i va dir que ha demanat informació sobre el rigor de l'informe. Vol aclarir si l'executiu té previst marcar la línia dels currículums acadèmics a Catalunya.

Els continguts polèmics que l'Estat mai ha inspeccionat

● **La 'mort natural' de Lorca**

El 2014 va sortir a la llum que al llibre de 1r de primària de castellà d'Anaya a Andalusia (del 2011) s'assegurava que Federico García Lorca va morir "a prop del seu poble" i que Antonio Machado "va anar-se'n a viure a França amb la seva família".

● **Elogis al PP i a Aguirre**

El 2015 una associació de pares va denunciar que al llibre de 6è de primària de la Comunitat de Madrid (de l'editorial MacMillan) s'elogiava Esperanza Aguirre i només es mencionava ministres d'Educació del PP.

● **Riscos de l'homosexualitat**

També el 2015 es va denunciar que a biologia de 3r d'ESO d'un centre religiós valencià es deia que "l'homosexualitat comporta un risc per a la salut".